

Het verhaal begint met Feest

Ledevaertkerk, Chaam, zondag 19 januari 2020

Ds. Sara Dondorp

Eerste Schriftlezing: Jesaja 62: 1-5

Tweede Schriftlezing: Johannes 2: 1-12

Overdenking

Gemeente van Jezus Christus,

De Delftse hoogleraar Van den Beukel bedacht eens deze anekdote: "Onder de gasten [in Kana] bevond zich ook een chemicus. Hij liep daar rond in zijn witte jas, en toen hij de bedrijvigheid rond de waterkruiken bespeurde ontwaakte zijn argwaan. Snel tapte hij een monster af, en na het zogenaamde wonder nog één. Hij spoedde zich naar zijn laboratorium en analyseerde de inhoud. 'Als ik het niet gedacht had' mompelde hij, 'tweemaal H₂O'. Hij was de enige van de bruiloftsgasten" schrijft Van den Beukel, "aan wie het wonder was voorbijgegaan."¹

Die chemicus heeft 't niet begrepen. Want in feite gaat 't niet om het wonder. Johannes beschrijft niet eens hoe 't gebeurt. Als je doorleest zie je waar het wel om gaat. Om het teken van wat hier gegeven wordt. Om wat dat teken onder de mensen bewerkstelligt. Letterlijk staat er in vers 11: "Dit begin van de tekenen deed Jezus in Kana..." Wij zouden zeggen: dit is zijn Mission Statement. Met dit verhaal maakt Jezus duidelijk waar hij voor staat. In Kana laat hij zien wat hij zal gaan doen, wat hij wil gaan betekenen voor de mensen om hem heen. Zo toonde hij zijn grootheid - of zijn glorie en zijn leerlingen geloofden in hem. Geloven is zo'n kerkelijk woord geworden. In het Grieks kan je datzelfde woord ook met 'vertrouwen' vertalen. Zijn leerlingen vertrouwden op hem. Wat Jezus hier heeft laten zien, wekt vertrouwen bij mensen om hem heen. Het gaat niet om een kunstje: water in wijn veranderen. Het gaat om wat dat met mensen doet: het wekt vertrouwen. De uitgangssituatie is een bruiloftsfeest. Op de derde dag. Theologen zeggen daarover: De derde dag is de dag van de opstanding. De dag waarvan we zeggen: "Jezus leeft!" Het gaat om 't leven. Dat klinkt mooi, maar ook een beetje vergezocht. De Rabbijnen zeggen het zo: Op de derde scheppingsdag heeft God tweemaal gezegd dat 't goed was. De derde dag van de week is daardoor dubbel goed. En dus zeer geschikt voor een bruiloftsfeest. Kortom: uitgangssituatie is een feestdag. Een bruiloftsfeest: jonge mensen aan het begin van een nieuw leven. Maar er is niet genoeg wijn. Deze jonge mensen hebben het niet breed. Ze komen tekort om hun feest uitbundig te vieren. Dat is een moeilijke start.

Ik denk aan al die jonge mensen tegenwoordig die graag hun bijdrage aan de maatschappij willen leveren maar geen vaste baan kunnen vinden. Of geen huis om te wonen. Jongeren staan voor toekomst, voor nieuw begin. Maar wat als zij niet de mogelijkheid hebben, als ze niet de ruimte krijgen om te werken aan een nieuw begin? Uitgangspunt in dit eerste evangeliëverhaal is een bruiloftsfeest zonder toekomst.

Een bruiloft staat in de Bijbel voor veel meer. We lezen het in de profetie van Jesaja. Het land is de bruid en God zelf is de bruidegom. De jonge man die zich verheugt over het meisje dat hij tot vrouw neemt. In onze tijd kunnen we dat gelukkig ook andersom lezen:

---

¹ A. van den Beukel, *De dingen hebben hun geheim, gedachten over natuurkunde, mens en God*, Ten Have, Baarn, 1993-10, p. 170.

een jonge vrouw die een jongen trouwt, of een meisje... Twee mensen die met elkaar beginnen aan een nieuwe toekomst. Een huwelijk dat vruchtbaar zal zijn, op wat voor manier ook; een toekomst waarover God zich zal verheugen. In profetische taal staat een bruiloft voor de beloofde Messiaanse tijd. Voor de tijd dat alles goed zal zijn, dat er geen honger en geen dorst zal zijn. Als het aan God ligt is er geen tekort, maar is het feest. Ik denk ook aan het feest dat Vrouwe Wijsheid aanricht in Spreuken 9. Ze heeft haar wijn gemengd en haar tafel gedekt. Ze nodigt iedereen uit, met name wie onervaren is. Tegen degene zonder verstand zegt ze: Kom, eet mijn brood en drink de wijn die ik gemengd heb. Laat je onverstand varen en je zult leven en de weg van inzicht betreden.

Wijsheid richt een feestmaal aan om jonge, onervaren mensen verder te helpen. Mensen zoals jongeren zonder diploma. Of mensen met een 'afstand tot de arbeidsmarkt' zoals dat tegenwoordig eufemistisch heet. Mensen die in onze prestatie maatschappij niet mee kunnen komen. Mensen die op hun manier en in hun tempo veel te bieden hebben. Juist die mensen steekt ze een hart onder de riem. Juist voor hen is het Messiaanse visioen dat er geen tekort meer zal zijn. Als ik Spreuken en het Johannesevangelie even door elkaar roer is het:

Wijsheid heeft haar wijn gemengd, voor die arme bruidegom die geen wijn meer heeft en voor die arme bruid die telkens over het hoofd gezien wordt. Een bruiloftsfeest zonder wijn is niet Messiaans. Daar geldt het 'menselijk tekort'. Te weinig geld, te weinig inzicht, te weinig ellebogen. Allemaal lopen we wel eens tegen onze beperkingen aan. Vaak kunnen we daardoor uit het veld geslagen raken. Maar juist daarin brengt Jezus verandering. Van de 'handicap' maakt hij een kracht. Van het tekort maakt Jezus overvloed. En wat voor overvloed. Johannes schrijft over zes watervaten van twee tot drie metreten. Dat is 80 tot 120 liter per vat. En dat dus maal zes! Een overstelpende hoeveelheid wijn!

Een oude kerkvader was bang dat de mensen zich zouden voorstellen hoe de bruiloftsgasten stomdronken werden van zoveel wijn. Nee, zei hij: van die wijn bleef een heleboel over. We drinken er nog steeds van, bij de eucharistie en het avondmaal. Een mooie gedachte, dat wij ons nog steeds aan diezelfde bruiloftswijn laven! Dat is waar het om gaat: Het feest dat leek dood te lopen heeft weer toekomst. Sterker nog: dat feest duurt nog altijd voort!

Wat Jezus doet is dit: hij geeft een vastgelopen feest weer toekomst. Hij geeft weer uitzicht op een vervolg, een leven dat weer verder kan. Dat is waar de Messiaanse belofte uiteindelijk over gaat: dat er leven is waar leven onmogelijk leek. Dat nieuwe, ongedachte kansen zich aandienen. En dat op een vrolijke, humorvolle manier. Over humor gesproken...

Ooit vroeg een collega van mij zich af hoe het met de afwas moest. Al dat water, dat was misschien wel voor de afwas. Maar als er afgewassen moet worden, heb je niks aan al die wijn! Ongetwijfeld zal ook dat probleem wel zijn opgelost!

Dit is het begin van de tekenen, schrijft Johannes. Dit is nog maar het begin, het gaat nog verder! Jezus laat hier zien waar hij voor gekomen is: om mensen te inspireren tot verder leven, tot vertrouwen op de toekomst! Het gaat Johannes niet om het wonder, maar om het teken. Zoals ook Noach een teken kreeg. "Ik richt mijn verbond met jou op", zegt God tegen Noach, "dat nooit meer enig levend wezen door het water van de vloed zal worden uitgeroeid."

Als teken van dit verbond, stelt God de regenboog aan de hemel. Een teken om Gods glorie te laten zien. Om te laten zien dat God staat voor leven, voor een heilzaam leven, waar geen verwoesting is. Dat klinkt leuk, maar stel nu je leven in de dagelijkse praktijk wel uitzichtloos of hopeloos is? Is er dan ook nog ruimte voor vreugde? Enkele weken geleden circuleerde een filmpje op sociale media van Syrische vluchtelingen in Nederland die samen zongen. Ze zongen een liedje van Claudia de Breij in het Nederlands. "Mag ik dan bij jou!" Diep ontroerend vond ik dat. Niet alleen de betekenis van die woorden, door hen gezongen. Ook het feit dat ze dat samen in het Nederlands zongen. En de enorme kracht die eruit sprak. De hoop. Ook dat is vreugde. Een sprankje vreugde dwars door alle onzekerheid heen. Zo zijn er vast wel meer voorbeelden te bedenken. Blijkbaar hebben zij wel begrepen wat de chemicus bij Van den Beukel niet snapte: dat je het wonder van Gods vreugde niet kunt zien, maar wel in je hart kunt voelen. Juist temidden van menselijk tekort of uitzichtloosheid.

Misschien kunnen we 't teken van Jezus zo zien: daar waar de vreugde opgebruikt lijkt te zijn, geeft Jezus hoop op nieuwe vreugde. Tegen beter weten in. Gods glorie gaat door, juist in tijden van ellende en verdriet. Mensen die zich zorgen maken over hun toekomst hebben weinig aan prognoses en tabellen in de krant. Waar ze iets aan hebben is vertrouwen. Vertrouwen dat er toekomst is, ook al is er nu nog niets van te zien. Daar gaat dit 'begin van de tekenen' over. En de chemicus waar ik mee begon? Hij kan meten en analyseren tot hij een ons weegt, het geheim van dat teken zal hij nooit kunnen doorgronden. Dat geheim is als een licht in je hart, je kunt het niet zien, je kunt het alleen voelen. En je kunt erop vertrouwen. Daar gaat het om.

Amen